

Turkic Weekly

2016/40

Turkic Weekly 2016 29 (40) (3-9 Ekim)

Turkic Weekly, Türk dünyasında yer alan haftanın en önemli gelişmelerini değerlendirmektedir. **Turkic Weekly**, Türk dili konuşan ülkelerde cereyan eden güncel meseleler hakkında güvenilir bilgi ve objektif analiz sunmaktadır.

Turkic Weekly analitik bülteni **Uluslararası Türk Akademisi** tarafından hazırlanmıştır.

KAZAKİSTAN VE RUSYA XIII. BÖLGELERARASI İŞBİRLİĞİ FORUMU

Geçtiğimiz hafta Astana’da Devlet Başkanları Nursultan Nazarbayev ve Vladimir Putin’in katılımı ile Kazakistan ve Rusya 13. Bölgeselarası İşbirliği Forumu gerçekleşti. Rusya Devlet Başkanı ile birlikte Kazakistan’daki Forumu katılmak üzere ilgili Bakanlıklar ve kurumların temsilcileri, ayrıca Rusya’nın farklı bölgelerinden yöneticiler ile belediye başkanları geldi.

Vladimir Putin Forumda yaptığı konuşmasında Rusya ve Kazakistan arasındaki ilişkilerin stratejik ortaklık ve işbirliği niteliği taşıdığını ve iki ülkenin hemen hemen her alanda etkileşim içinde olduğunu vurguladı. Rusya Federasyonu Devlet Başkanı “Tabii, mevcut ortak sorunların farkındayız. Bundan dolayı ticari ve ekonomik ilişkilerimizde bazı düzenlemelerin yapılmasını gerektirecek durumları yeniden gözden geçirerek, sorunlara gerekli tepkileri göstermeli ve çözümler aramalıyız. Bu bakımdan İş Forumu inisiyatifiniz çok önemli ve günceldir” diye konuştu.

Görüşmede Devlet Başkanları karşılıklı ilişkiler, turizm alanındaki işbirliği ve Avrasya Ekonomik Birliği çerçevesindeki etkileşim meselelerini değerlendirdi.

Bununla birlikte, Nursultan Nazarbayev ve Vladimir Putin iki ülkenin en büyük şirketlerinin katıldığı İş Forumunda konuşma yaptı.

Genel olarak, Forum sonunda taraflar Avrasya’daki ana yollar üzerinden geçen ve toplam değeri 25 Milyar ABD Doları olan ulaştırma ve lojistik projelerini geliştirmeye, ayrıca Kazakistan ve Rusya arasındaki ticari engellerin en aza indirilmesine dair mutabakata varmıştır.

“ORTA ASYA - AVRUPA BİRLİĞİ” TOPLANTISI

4 Ekim 2016 tarihinde Brüksel’de Orta Asya ve Avrupa Birliği Dışişleri Bakanlarının 15. Toplantısı gerçekleşti. Toplantıya Kazakistan Dışişleri Bakanı Yerlan İdrisov, Kırgızistan Dışişleri Bakanı Erlan Abdıldayev, Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdulaziz Kamilov, Tacikistan Dışişleri Bakanı Sirociddin Aslov ve Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meridov iştirak etti. Orta Asya’nın Dışişleri Bakanları AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Federico Mogherini ve AB Uluslararası İşbirliği ve Kalkınma Komiseri Neven Mimitsa ile görüşmeler gerçekleştirdi.

Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Federico Mogherini “Orta Asya Avrupa ve Asya’nın birleşim noktasında bulunmakla birlikte Avrupa Birliği açısından ayrı bir öneme sahiptir” demiştir. “İlişkilerimizi yatırım ve ticaret, altyapı projeleri ile vatandaşlarımız arasındaki bağlarla güçlendirmek için büyük potansiyel bulunmaktadır. AB Orta Asya’daki ortaklarıyla güvenlik dâhil birçok konularda işbirliği yapmaktadır. Komşular olduğumuz için bölgelerimizi güçlü bağlar birleştirmektedir. Bundan dolayı ilişkilerimizi genişletme ve güçlendirme çabalarına eskisinden daha çok önem vermekteyiz”.

Avrupa basınına göre görüşmede Orta Asya ve Avrupa Birliği devletleri ilişkilerinin çok yönlü gelişimine ilişkin meseleler ele alınmıştır.

“Orta Asya – Avrupa Birliği” formatındaki işbirliği stratejisi 2007 yılında onaylanmıştı. Anılan strateji kapsamında istikrar ve güvenlik, sürdürülebilir kalkınma ve fakirlikle mücadele, ayrıca bölgesel işbirliğinin yanısıra AB ve Orta Asya etkileşimi gibi altı esas alanda bölgesel programlar gerçekleştirilmektedir. “Orta Asya – Avrupa Birliği” formatındaki Bakanlar toplantısının bir sonraki oturumu 2017 yılında Özbekistan’da organize edilecektir.

KAZAKİSTAN'DA TATARİSTAN TEMSİLCİLİĞİ AÇILDI

Geçtiğimiz hafta Kazakistan'ın başkenti Astana'da Tataristan Cumhuriyeti'nin Kazakistan Cumhuriyeti'ndeki Temsilciliği'nin açılış töreni gerçekleşti. Anılan törene Astana Valisi Aset İsekeşev ve Tataristan Cumhurbaşkanı Rustam Minnihanov iştirak etti.

Görüşme esnasında taraflar kültür, iş, ticaret ve diğer alanlardaki işbirliği ve deneyim alışverişi konularını değerlendirdi.

Törenin açılışında A.İsekeşev “Bizi Cumhuriyetinizle ortak tarihi ilişkiler, eskiden devam eden kardeşlik ve karşılıklı saygı bağları birleştirmektedir. Günümüzde bu güzel gelenekleri başarılı şekilde devam ettirmekteyiz. Tataristan gerçekten Astana ve Kazakistan'ın Rusya Federasyonu'ndaki en temel ekonomik ortaklarından biridir” diye açıkladı.

Tataristan Cumhurbaşkanı kendi konuşmasında EXPO-2017 Uluslararası Fuarı çerçevesinde yapılan hazırlıklardan olumlu etkilendiğini dile getirdi. Rustam Minnihanov “Tabii, Astana'da uluslararası fuar için ciddi hazırlık çalışmalarının gerçekleştirilmekte olduğundan haberdardım. Burada ise yapılanlara bizzat şahit oldum. Bu çalışmalarda en gelişmiş teknolojiler kullanılmaktadır. Astana'daki EXPO-2017 Fuarının en iyi şekilde gerçekleştirileceğine inancım tamdır” diye konuştu.

Taraflar Astana ve Kazan'ın kardeş şehirler olmasından hareketle 2017 yılında Astana'da Tataristan Günleri'nin organize edilmesi imkânlarını ele aldı.

KIRGIZİSTAN-JAPONYA İŞ FORUMU SONUÇLARI

5 Ekim tarihinde Kırgızistan’da altyapı gelişimi meselelerinin ele alındığı Kırgızistan-Japonya İş Forumu gerçekleşti. Anılan etkinliğe Mitsubishi, Panasonic, Nippon Steel, Toyota Tsusho ve diğer ünlü markalar dâhil olmak üzere Japonya’nın 20’den fazla en büyük şirketinin temsilciler katıldı.

Forumun amacı Kırgızistan ve Japonya iş adamlarının ticari-ekonomik işbirliğini canlandırmak, ayrıca hükümetler ve özel sektörler düzeyinde altyapı gelişimi meselelerini değerlendirmektir. Japonya’nın Arazi, Altyapı, Ulaşım ve Turizm Bakan Yardımcısı Hirofumi Hanaoka Forumun Japonya ve Kırgızistan arasındaki ticari işbirliğinin güçlenmesine büyük katkı sağlayabileceğini açıkladı. Hirofumi Hanaoka “Bizim altyapı projelerimiz, ilk bakışta, yüksek maliyetli gözükebilir. Ancak çalışmaların kaliteliği, kalıcılığı ve çevreye odaklılığı da hesaba katılırsa fiyatların o kadar yüksek olmadığı ortaya çıkacaktır” dedi.

Kırgızistan haber ajansına göre anılan Forum Japonya Hükümeti’nin “Kaliteli Altyapı İçin Ortaklık: Asya’nın Geleceğine Yatırımlar” programı çerçevesinde gerçekleşmiştir. Bu programa göre Japonya Hükümeti Asya Kalkınma Bankası (ADB) ile birlikte önümüzdeki 5 yılda Asya’daki altyapı projelerine yatırılması amacıyla 110 Milyar ABD Doları tahsis edecektir.

Forum sonunda iki ülke işbirliğine dair Mutabakat zaptını imzalayarak, Japon tarafının desteğiyle Kırgızistan’da gerçekleştirilecek altyapı projeleri ele almıştır.

EXPO 2017 ASTANA

EXPO-2017 FUARINA HAZIRLIK ÇALIŞMALARINA DEVAM EDİLMEKTE

“Astana EXPO-2017” Ulusal Şirketi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Yerbol Şormanov Kazakistan’lı basın mensuplarına hitaben 4 Ekim tarihinde yaptığı açıklamada EXPO-2017 uluslararası fuarına hazırlık çalışmalarının hızlı şekilde devam edildiğini bildirdi.

Yerbol Şormanov’un açıklamasına göre Astana’daki uluslararası fuarı 5 milyondan fazla turist ziyaret edebileceği tahmin edilmektedir. Yapılan kamu ve pazarlama araştırmalarına göre fuarı ziyaret edecek olanların %85’ini Kazakistan vatandaşları ve %15’ini ise yabancı misafirler teşkil edecektir.

Y.Şormanov hâlihazırda Çin Halk Cumhuriyeti tarafından 500 bin biletin alınmasına dair Çin’in önde gelen üç turizm şirketi ile görüşmelerin tamamlanmakta olduğunu açıkladı. Bunun yanısıra ülkenin demiryolu taşımacılığı alanındaki önde gelen operatörü “Kazakistan Demir Yolları” şirketinin 500 bin biletin satılmasına dair anlaşma imzalaması beklenmektedir.

Bu imkânlar misafirlerin demiryolu bileti ve EXPO giriş biletini aynı anda satın almalarını sağlayacaktır. Şormanov “Astana’nın Rusya Federasyonu’nun yaklaşık 19 bölgesiyle demiryolu hatlarıyla bağlandığı göz önünde bulundurulduğunda sunduğumuz fırsatlar Rusya’lı vatandaşlarını EXPO fuarını ziyaret etmeye teşvik edecektir. Biz güzergâhların elverişli olmasını sağlamakla birlikte misafirleri EXPO fuarını ziyaret etmeye davet edeceğiz”.

Tertip Komitesine göre EXPO-2017 kapsamında Astana’da 3 bine yakın tematik ve kültürel-eglendirici etkinliğin düzenlenmesi planlanmaktadır. 2017 yılında anılan fuarı ziyaret için Kazakistan’a 300-500 bin yabancı uyruklu vatandaşın gelmesi beklenmektedir. Her turist Kazakistan’da 1 bin Dolar harcayacağı tahmin edilmektedir. EXPO Kompleksi Astana’nın genel planına göre şehir dışındaki 175 hektar arazide yerleşecektir.

Astana’daki “EXPO-2017” Fuarının başlamasına 9 ay kalmıştır. Uluslararası fuar 10 Temmuz 2017 ile 10 Eylül 2017 tarihleri aralığında devam edecektir. “EXPO-2017” uluslararası pavyonların teknik donanması içinde bulunduğumuz Ekim ayında tamamlanacaktır. Şimdiye kadar inşaat işlerinin %85’i tamamlanmıştır. EXPO kompleksinin inşaatında 13 700 işçi ve 560 araç kullanılmaktadır.

ÇİN YUAN'I YÜKSELMEKTE

Uluslararası Para Fonu tarafından Çin Yuanı'nın SDR (Özel Çekim Hakkı) sepetine eklenmesine dair geçen sene imzalanan belge 1 Ekim 2016 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Uluslararası Para Fonu'nun basın açıklamasında Çin Yuanı'nın SDR sepetine eklenen beşinci para birimi olduğu belirtilmiştir. 1 Ekim tarihinden itibaren SDR sepeti 0,58252 ABD Doları, 1,0174 Çin Yuanı, 11,9 Japonya Yeni, 0,085946 İngiliz Sterlini üzerinden hesaplanmaktadır. Faiz açısından sepetteki para birimleri oranı aşağıdaki gibidir: ABD Doları - %41,73, Euro - %41,73, Yuan - %10,92, Yen - %8,33, Sterlin %8,09. Aynı zamanda para birimlerinin sepetteki faiz orantısı kurlardaki dalgalanmalarla bağlantılı olarak değişiklik arz edebilmektedir. Böylece, Yuan aniden Japonya Yeni ve İngiliz Sterlinin önüne çıktı.

Uluslararası Para Fonu Başkanı Christine Lagarde konuyla ilgili şöyle açıklamada bulundu: "SDR sepetinin genişlemesi Fonumuz, Çin ve uluslararası para sistemi için tarihi bir dönüm noktası olmuştur". Lagarde'ye göre Yuan'ın sepete eklenmesi Çin'in para, kredi ve finans sistemlerinde reformların başarıyla gerçekleştiğini yansıtmakla birlikte ülkenin finans kurumlarının liberalleştirilmesi, entegrasyonu ve altyapısı geliştirilmesinin göstergesidir.

Anılan gelişme karşısında dünya basınları yeni uluslararası rezerv para biriminin ortaya çıkmasına ilişkin avantaj ve riskleri şiddetle tartışmaya başladı.

Bazı ülkeler ve uluslararası teşkilatların Çin'in aniden yükselmesi ve Çin ekonomisinin hızlı gelişimine ilişkin endişeleri Çin Halk Bankası'nın son eylemlerinden kaynaklanmıştır. Salı günü 4 Ekim tarihinde Çin finans regülatörü Yuan'ın Dolar karşısındaki kurunu yükseltmiştir.

Çin'li uzmanlar döviz yükselişinin 4-5 Eylül 2016 tarihlerinde Hangzhou'daki G20 Zirvesi'nin başarılı şekilde sona ermesinin ardından yer aldığını açıkladı. Zirvenin nihai bildirisinde G20 ülkeleri Çin Yuanı'nın Uluslararası Para Fonu SDR sepetine eklenmesini olumlu karşıladı. Bununla birlikte Çin'li finansörler Yuan kurunun Dolar karşısında yükseliş kaydedeceğini tahmin etmektedir.

“KUZEY-GÜNEY” KORİDORU PRATİK UYGULAMA AŞAMASINDA

Son birkaç yıldır inşa edilmekte olan “Kuzey-Güney” Ulaşım Koridoru pratik uygulama aşamasına geldi. Geçen hafta Bakü şehrinde Azerbaycan Ekonomi Bakanı Şahin Mustafayev ile İran İçişleri Bakanı Abdolreza Rahmani Fazli arasında görüşme gerçekleşti. Görüşmede taraflar Reşt-Astara demiryolu hattının bir an önce inşa edilmesine ilişkin hemfikir olduklarını ifade ettiler.

4 Ekim tarihinde Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev “Kuzey-Güney” Uluslararası Ulaşım Koridoru’nun inşasına yönelik işbirliğine dair Niyet Protokolü’nün onaylanması hakkındaki Kararı imzaladı. Karar’da anılan Protokoldeki şartların yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri alınmasına ilişkin Bakanlar Kurulu’na talimat verildiği belirtilmektedir.

“Kuzey-Güney” Kıta aşan projesine katılan Azerbaycan, Rusya ve İran’ın Devlet Başkanlarının Bakü’deki Üçlü Zirvesi esnasında anılan demiryolu projesine ilişkin esas anlaşmalar imzalanmıştır. Nihai belgede Vladimir Putin, İlham Aliyev ve Hasan Ruhani “Kuzey-Güney” koridorunun Kuzey Avrupa’yı Güney Asya ile birleştireceğini açıkladı. Projenin hayata geçirilmesi ile Azerbaycan, İran ve Rusya’nın demiryolları birbirine bağlanmış olacaktır. İlk etapta “Kuzey-Güney” koridoru üzerinden her yıl 5 milyon, sonraki dönemlerde ise 10 milyondan fazla yükün taşınması planlanmaktadır”.

Uzmanlara göre “Kuzey-Güney” koridorunun temel avantajı üç ülkenin (Rusya, Azerbaycan ve İran) sınırlarından geçmesi ve Moskova ile İran’ın Bender-Abbas limanını Azerbaycan toprakları üzerinden bağlayan en kısa yol olmasıdır. Bu proje aynı anda birkaç koridorun gelişmesinde önemli rol oynayacak olup, birkaç aşamada gerçekleşmektedir. Halihazırda taraflar Reşt-Astara demiryolu hattının inşası projesini hayata geçirmeye dair mutabakata varmış bulunmaktadır. Genel olarak, anılan proje Azerbaycan’ın “Astara” demiryolu istasyonundan Astaraçay nehrine kadar uzanan 8,3 kilometre uzunluğundaki kısmın inşasını öngörmektedir.

Bağımsızlıklarının 25.Yılında Türk Cumhuriyetleri Sempozyumu

UNESCO 2016 Hoca Ahmet Yesevi Yılı

TÜRK DÜNYASINDAKİ ÖNEMLİ ETKİNLİKLER

6-7 Ekim tarihlerinde Türkiye'nin başkenti Ankara'da Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarının 25. Yıldönümüne ithafen uluslararası sempozyum gerçekleştirildi. Sempozyuma bağımsız Türk Cumhuriyetlerinin Ankara Büyükelçileri, Türk İşbirliği Teşkilatları yöneticileri, diplomatlar, önde gelen bilim adamları ve fikir önderleri katıldı.

Sempozyum çerçevesinde düzenlenen 11 panel oturumunda katılımcılar Türk dünyası ülkeleri arasında işbirliğinin güçlenmesi ve bütün alanlardaki ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin meseleleri değerlendirdi. Ortak değerler, ortak Türk tarihi ve kültürel etkileşim konularında fikirler ortaya konuldu.

Etkinlik Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi ve Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi (ASEM) tarafından organize edilmiş olup, Türk Keneşi, TWESCO, TürkPA, TÜRKSOY, TİKA, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Kazakistan Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçiliği ve Türk Tarih Kurumu'nun destekleriyle gerçekleştirilmiştir.

Daha evvel 3 Ekim tarihinde Ankara'da Türk Keneşi'nin inisiyatifiyle TÜRKSOY uluslararası teşkilatının evsahipliğinde Türk İşbirliği Teşkilatlarının 3. Koordinasyon Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Türk Keneşi Genel Sekreteri Büyükelçi Ramil Hasanov, TürkPA Genel Sekreteri Jandos Asanov, Uluslararası Türk Akademisi Başkanı Darhan Kıdırali, TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen Kaseinov, Türk Kültür ve Mirası Vakfı Başkanı Günay Efendiyeva ve diplomatlar iştirak etti. Teşkilat başkanları yönetmekte oldukları kurumların faaliyetleri ve geleceğe yönelik planlar hakkında bilgiler sundu.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından 2010 yılında kurulan Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı, Türk dünyasının dillerini, kültürünü ve kadim çağlardan günümüze kadarki tarihini titizlikle ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ve benzer konulardaki bilimsel araştırmaların koordinasyonunu üstlenen uluslararası örgüttür. Uluslararası Türk Akademisi, Türk dünyasının araştırma ve eğitim merkezleri arasındaki bilimsel işbirliğini teşvik etmektedir.

www.twesco.org | 57-49-86
57 Tauelsizdik caddesi, Barış ve Uyum Sarayı
Astana, 010000 | Kazakistan

 @intturkicacadem

 <https://www.facebook.com/International-Turkic-Academy-832484896847678/>